

acestora (inclusiv organizarea expozițiilor de artă populară poloneză peste hotare), prin publicațiile și cercetările personalului științific — ne atrag muzeele etnografice din Cracovia, Varșovia, Lodz, Wrocław, Bytom, Lublin, Olsztyn, Poznań, Toruń și Żakopane. Totodată sînt în curs de construire și dotare noi muze etnografice, dintre care și muzeele în aer liber. Pentru înfăptuirea celor din urmă, o seamă de specialiști polonezi au călătorit în R.P.R. spre a se împărtăși din experiența acumulată în acest domeniu de către Muzeul Satului din București și Muzeul etnografic al Transilvaniei din Cluj.

Un aspect important al activității științifice muzeale îl prezintă documentarea și îndrumarea cooperativelor meșteșugărești de artă populară, a caselor de creație, a tehnicienilor decoratori din industria ușoară a bunurilor de larg consum (în primul rînd în sectorul textilelor și al ceramicii), etc.

În strînsă legătură cu celelalte forme organizatorice ale mișcării etnografice poloneze, trebuie subliniate monografiile etnografice zonale și publicațiile periodice ale muzeelor, la înfăptuirea cărora au primit întotdeauna un puternic sprijin din partea Societății poloneze de etnologie și din partea catedrelor de etnografie de la universități.

Între anii 1945—1957, după cum rezultă din articolul « *Prace naukowo-badawcze i wydawnicze Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego w ostatnim dziesięcioleciu* » s-a desfășurat și o vastă activitate de studii coordonate pe întreaga Polonie. Fără îndoială că punctul de plecare al acestei coordonări l-a constituit Conferința generală a Societății, din iulie 1945. Atunci s-a inițiat ampla lucrare *Atlasul etnografic polonez*, continuată din anul 1953 de către Institutul pentru istoria culturii materiale al Academiei Poloneze de Științe, secția etnografică de la Wrocław, tot sub conducerea științifică a prof. J. Gajek. Societății i-a revenit pe mai departe seria de lucrări cunoscută sub titlul *Atlasul porturilor populare poloneze*, ceva în parte similar cu caietele noastre de artă populară referitoare la port, cu deosebirea că lucrările poloneze îmbrățișează în mai mare măsură și aspectele propriu-zis etnografice.

Un moment însemnat în munca acestei Societăți l-a constituit conferința generală din anul 1954, cînd s-au recapitulat rezultatele dobîndite între anii 1945—1954: 7 volume ale revistei « *Lud* », 6 volume de « cercetări și materiale etnografice », alte 6 volume de « cercetări etnografice », 17 fascicule zonale din « *Atlasul porturilor populare poloneze* » și 11 fascicule ale « *Arhivei etnografice* ».

În anii din urmă coordonarea planurilor de cercetări etnografice pe întreaga Polonie revine Academiei și Societății.

În ceea ce privește a doua latură, care poate prezenta un interes deosebit pentru cercetătorii romîni, problema *monografiilor*, ea a fost multă vreme dezbătută în Polonia, în deosebi în revistele « *Wisła* » și « *Lud* ». În periodicul « *Etnografia Poloneză* » este tratată în ambele tomuri apărute pînă în prezent, de fiecare dată articolele respective fiind însoțite de numeroase și remarcabile referințe bibliografice.

În primul tom discuția este prilejuită mai cu seamă de cercetarea colectivului cracovian al prof. M. Gladysz în Silezia, fie că sînt prezentate de acesta (« *Prace nad etnograficzną monografią Górnego Śląska* », p. 85—100), fie de colaboratorii săi J. Szydlowski (« *Uwagi o pierwotnym osadnictwie Siolkowic Starych* », p. 103—108), A. Zareba (« *Z badań dialektologicznych w Siolkowicach Starych* », p. 109—116), etc. În al doilea tom, problema este discutată pe de o parte de Kristyna Adamus în articolul « *Monografie wsi w Polsce. Przegląd problematyki badawczej* » (p. 157—204), iar pe de altă parte în articolele redactate sub conducerea lui W. Dynowski și A. Kutrzeba-Pojnarowa, dintre care în primul rînd trebuie menționat cel referitor la « *Prace nad monografią etnograficzną kurpiowskiej Puszczy Zielonej* » (p. 205—224).

În general se remarcă două tendințe în privința cercetărilor monografice poloneze: una care-și propune ca țintă să îmbrățișeze un complex mai mare de fapte sociale (etnografice, istorice, economice, sociologice, etc.) alta, care-și propune ca, în afară de aspectele etnografice, să se limiteze la acele domenii care sînt strîns corelate cu problemele ridicate de cercetarea strict etnografică, și anume dialectologia, folclorul, istoria culturii și artei populare, legăturile culturale cu zonele etnografice înconjurătoare, etc. Această din urmă direcție a fost sprijinită în trecut de Societatea Poloneză de etnologie (cu sediul la Wrocław) și este astăzi dezvoltată de Institutul pentru istoria culturii materiale al Academiei Polone de Științe și de catedra de etnografie a Universității din Varșovia (W. Dynowski și Anna Kutrzeba-Pojnarowa).

Un al patrulea grup de articole se referă la problemele ridicate de pregătirea *atlasului etnografic polonez*. Înăfptuirea atlaselor referitoare la cele mai diferite fenomene constituie un deziderat dintre cele mai importante pentru toate științele, iar pentru etnografie un moment decisiv în munca de valorificare, de comparare etnică și istorică, dar mai cu seamă